

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ เรามาทำบุญกุศล เราอุตส่าห์ขวนขวายมา สิ่งที่เราหามาด้วยความสามารถของเรา เรามาเสียสละทาน ทำไมเราถึงต้องเสียสละทานล่ะ เราเสียสละทานขึ้นมาดูสิ เวลาจิตใจของเรามันมีความหมักหมมในใจ หัวใจเรามันมีความบีบคั้นในใจ เราจะให้ใครรักษาเราล่ะ เจ็บไข้ได้ป่วยไปโรงพยาบาลหมอก็รักษาอะ ใครเจ็บไข้ได้ป่วย ลูกหลานมันจะพาไปหาหมอๆ หมอก็ต้องรักษาอาการนั้น แต่หัวใจของเราใครจะดูแล

เราอุตส่าห์มาทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์เป็นคนที่มียัญญา มนุษย์มียัญญา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เราเกิดเป็นมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนที่ไหนล่ะ พระพุทธศาสนาสอนเรื่องบุญกุศล คำว่า “บุญกุศล” เราก็ต้องทำให้ไหม เขาบอกเวลาพระเทศน์ให้ทำทานๆ เพราะพระเป็นผู้ได้ เป็นผู้รับก็ว่าให้ทำทานสิ

มันไม่ใช่ มันเป็นคนทำ มันเป็นคนทำนะ คนที่เสียสละ พอเราเสียสละไป ถ้าจิตใจมันหยาบ มันบอกว่า นี่ของของเรา ของของเรา เราเสียสละไปได้อย่างไร นี่ความตระหนี่ดี เหนียวมันยึดไว้ไง แต่พอจิตใจมันเจริญ มันพัฒนาขึ้นมา มันเห็นคุณค่าของใจใจ

เราเห็นสิ เห็นเด็กน้อย เห็นคนที่มันทุกข์มันยาก เราอยากช่วยเหลือเขาไหม เราอยากจนเจอเขาไหม ถ้าเราอยากจนเจอ จิตใจเราดีงามไป จิตใจเราดีงาม เราอยากช่วยเหลือ อยากค้าจุนคนอื่นไง นี่คนอื่นนะ แล้วกิเลสมันแก่กล้า ทำสิ่งใดก็ไม่ได้ ทำสิ่งใดก็ไม่ได้

เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระธรรมคือคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือสังฆธรรม สังฆธรรมอันนั้น พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก ในเมื่อจิตใจเรายังเข้าถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ได้ไม่ชัดเจน เราก็เชื่อท่านก่อน เรา

เสียดละทานของเรา ถ้าเราเสียดละทานของเรา เราทำของเรา มันได้ผลแน่นอนอยู่แล้ว มันได้ผลคืออะไร? คือบุญกุศล

กลิ่นของศีลหอมทวนลม คนดี ปากต่อปากไป คนนี้มันดีนะ คนนี้มันดีนะ แต่ถ้าคนไม่ดีนะ กลิ่นของบาปกรรมมันเป็นโลกธรรม ๘ เราทำมันได้อยู่แล้ว เพราะมันเป็นเสบียงกรังของเรา นี่พูดถึงว่าถ้าคนจิตใจมันยังไม่พัฒนา ถ้าจิตใจพัฒนานะ มันทำของมันได้

ทำบุญๆ ทำบุญเพื่ออะไร

เวลาสุข เวลาทรัพย์สมบัติทุกคนอยากตัดดวง อยากให้มันมีมากมีมาย ให้มันสมความปรารถนา วัตถุเก็บสะสมมาขนาดไหนนะ แล้วใช้ชนิดหนึ่ง คนคนหนึ่งใช้ทำอะไร คนคนหนึ่งใช้ประโยชน์ทำอะไร แต่มันก็หามาของไว้ๆ นั่นแหละ เห็นไหม เวลามีความสุขก็อยากให้มันมีมากมายมหาศาลเลย เวลามีความสุขก็ผลึกๆ เลย ไม่ให้มันเกิดกับเรา ไม่ให้มันเกิดกับเรา ไม่ให้มันเกิดกับเรา มันทำได้ไหมล่ะ มันทำอย่างไร เวลาไม่พอใจมันก็ไม่ต้องการทั้งนั้นแหละ แต่เวลาความสุขมันต้องการของมัน ถ้าต้องการของมัน มันต้องการ มันคิดเอา ปรารถนาเอา นี่ค้นหาความทะยานอยาก แต่ไม่รู้หรือว่าสิ่งที่มันนั่งอยู่นี้มันมาจากไหน

เราเกิดเป็นมนุษย์มันเป็นมนุษย์สมบัติ อริยทรัพย์คือร่างกายนี้ เราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีอาการ ๓๒ นี้ จิตใจของเราสมบูรณ์ จิตใจของเราเข้มแข็ง นี่แหละคือทรัพย์ ทรัพย์อันนี้สำคัญเอาไปทำอะไรก็ได้ ทำดีก็ได้ดีมหาศาลเลย เวลาไปทำร้ายคนอื่นมันก็สร้างเวรสร้างกรรมมหาศาลเลย เราได้อันนี้มา เริ่มต้นได้สถานะของความเป็นมนุษย์มา อันนี้ประเสริฐ แล้วพระในสมัยพุทธกาล กษัตริย์สละราชบัลลังก์มาบวช เศรษฐีกุฎุมพีแจกทรัพย์สมบัติแล้วก็มาบวช ทุกคนมาบวชนะ ทุกตะเข้ใจขาดตกบกพร่องก็มาบวช พอมาบวชแล้วมาตั้งเป้าหมายว่าจะไรล่ะ

เวลาตั้งเป้าหมาย เห็นไหม สิ่งที่เราทำงานของเรา เราแอบเหงื่อต่างน้ำ เราแสวงหามาเพื่อทรัพย์สมบัติของเรา แล้วเวลากษัตริย์ เศรษฐีกุฎุมพีเขาเสียดละของเขา แล้วเขามาบวช เขามาทำอะไรนะ เขามาบวชแล้วเขานั่งอยู่โคนต้นไม้ นั่งอยู่โคนต้นไม้จะรักษาใจของตัวเอง จะเอาอริยทรัพย์ จะเอาความจริงใจ กษัตริย์สมัยพุทธกาลมาบวช เวลาบวชเสร็จแล้ว เวลาปฏิบัติขึ้นไป เวลามันถึงที่สุดแห่งทุกข์ “สุขหนอๆ” จนพระเขาว่ากษัตริย์มาบ่นว่าสุขหนอๆ คงคิดถึงราชบัลลังก์ คงคิดถึงตอนเป็นกษัตริย์ ก็ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า “เธอพูดอย่างนั้นจริงๆ หรือ”

“จริงๆ สุขหนอๆ”

“เธอมีเหตุผลอะไร”

ไอ้โฮ! เป็นกษัตริย์นะ มันมีอำนาจขนาดไหน คูลี ทรัพย์สมบัติที่ทุกคนปรารถนา ทุกคนต้องการ มันมีแต่ความทุกข์ มันต้องบริหารจัดการ แต่เวลามานั่งอยู่โคนต้นไม้ ถ้าเรามาปฏิบัตินะ โลกเวลาเขาแสวงหากัน เขาแสวงหาเพื่อทรัพย์สมบัติของเขา เขาหามาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเขา ถ้าเขาใช้ประโยชน์ จิตใจของเขาดีงาม เขาใช้ประโยชน์ของเขา นี่สละออกไป เขายิ้มแย้มแจ่มใส แม้แต่ให้สัตว์ สัตว์มันยังซื้อสัตย์เลย สัตว์มันยังรู้ว่าใครให้อาหารมันเลย คูลี สุนัขเวลาเลี้ยงมัน เวลาภัยมันช่วยเหลือเลยละ

นี่ก็เหมือนกัน เราเสียสละไป เราเสียสละเพื่ออะไร? เพื่อความดี มนุษย์ไม่ต้องไปพูดหรือกว่าได้อะไรมา สบตามันก็รู้แล้วว่าใครให้ใครไม่ให้ ใครจริงใครไม่จริง มนุษย์สบตากันมันก็เข้าใจแล้วว่าใครดีใครชั่ว นี่ไง เราแสวงหามา นี่ทางโลก เราแสวงหามาเพื่อเป็นทรัพย์สมบัติของเรา เราลงทุนลงแรง เราอาบเหงื่อต่างน้ำ ทุกข์ยากมาก

เวลากษัตริย์นะ เศรษฐีกุมภพิกาก็ทำงานของเขา มา เขาบริหารจัดการเขา มา เศรษฐีเขาไม่ทำหน้าที่การงาน เขาจะเป็นเศรษฐีได้อย่างไร ถ้าเขาเป็นเศรษฐี งานทางโลกเขาก็ทำมาแล้ว เวลาเขาสละแล้ว เขามาบวชเป็นพระ เขามาทานาของเขา เขานั่งสมาธิ เดินจงกรม เขานั่งสมาธิ นั่งงานของใครนะ นั่งงานอะไรนะ

“หน้าที่การงานทางโลกก็ไม่ทำ หนีมาบวช บวชแล้วก็ไม่เห็นทำงานอะไร วันๆ หนึ่งก็เห็นเดินไปเดินมา”

เดินไปเดินมา จะเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา นะ ถ้าเอาใจไว้ในอำนาจของเรา ที่ว่า สุขหนอๆ ถ้าไม่ได้มีการประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ จิตใจมันคิดนะ เวลาเราบวชมาแล้ว มันก็คิดออกไปทั้งนั้นแหละ ร้อยแปด เรามาบวช เรามาขังกรงไว้ เอาเราอยู่ในวัดไว้ แต่ใจยังมันได้ไหม ใจมันไปที่ไหน ใจเรามันไปที่ไหน

มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เกิดมาทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ ทำคุณงามความดีขนาดไหนก็ได้ แล้วถ้าเราจะมารื้อค้น รื้อค้นจิตใจของเรา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมัยพุทธกาล ไปบิณฑบาตบ้านเศรษฐี เขาเป็นพราหมณ์ เขามีอำนาจวาสนา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงไปบิณฑบาตกับเขา ไปบิณฑบาตกับเขานะ เขาบอกว่า “สมณะ ก็ให้ทำงานสิ ต้องทำนาทำไร่ถึงจะมีกินใจ มาเที่ยวขอเขากินมันจะมีกินได้อย่างไรล่ะ”

องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “โห้! เราทำทุกวันเลยนะ สติของเราเป็นผล สมาริขของเราเป็นผล ปัญญาของเราเป็นแอกและไถ เราไถหัวใจของเรา เราไถกิเลสตัดฉันทหาความทะยานอยากของเราตลอดเวลา เราทำงานมาตลอดเวลา”

พอพูดไป พราหมณ์เขาคิดตาม โอ้โฮ! เขาศรัทธามากนะ พอเขาศรัทธามาก เพราะเขาเป็นพราหมณ์ เพราะเป็นพราหมณ์เขาไม่ใส่บาตรหрок เขาเป็นพราหมณ์ เขาก็บูชาไฟของเขา เขาก็ไปสั่งให้คนใช้ไปรับเอาอาหารมาใส่บาตรองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งๆ ที่ไป ไม่ใส่ ไปอย่างไรก็ไม่ใส่ พอไม่ใส่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรมานใจ

“สมณะให้ทำงานสิ ให้ไถนา ให้ทำไร่ไถนาถึงจะมีกิน ไม่ทำไร่ไถนาจะเอาอะไรที่ไหนมากิน”

องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไถทุกวันเลย แต่ไถด้วยมรรค มรรคมันไถเข้าไปในหัวใจ มันไถกิเลส มันเพิ่มพูนธรรมะในหัวใจ”

กิเลส เพราะเศรษฐีเขาเป็นเศรษฐี เขาทำงานมาเขารู้ เพราะเขารู้ เขาจินตนาการ ใช้ปัญญาไล่ตาม เขามีความศรัทธา จากนอกศาสนานะ เขาศรัทธามาก เขาให้คนใช้เอาอาหารมาใส่บาตร องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เรารับไม่ได้ เวลา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าภิกษาจาร เลี้ยงชีพด้วยปฐิแข็ง ไม่เอ่ยปากเอ่ยเสียงกับใคร ถ้าเอ่ยปากพูดแล้วเรารับไม่ได้”

เศรษฐีบอกว่า “มีศรัทธามาก อยากถวายองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก”

“เรารับไม่ได้”

“แล้วจะทำอย่างไรล่ะ”

“ให้ไปเทลงคลอง เทลงคลองไปให้สัตว์”

พอเทพไปนะ กวันขึ้นโฆมลงเลย นี้อยู่ในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ให้ออกเสียง ไม่ให้ขังขัง ไปร้องรำทำกิน ไม่ใช่ เลี้ยงชีพด้วยภิกขาจาร เลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง

เวลาพระอัสสชิเดินไปบิณฑบาต พระสารีบุตรไปเรียนวิชามาจากสัตถุชัย ใอันนั้นก็ไม่ใช่ แล้วไม่ใช่คืออะไร ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ ไม่ใช่ไปเรื่อย ปฏิเสธไปเรื่อย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเรียนจนจบกระบวนการของเขาแล้ว ก็บอกว่าแล้วทำอะไรต่อ มันไปไม่ได้ พอไปไม่ได้ก็สัตถุญาณกันไว้ว่าถ้าเราเจอครูบาอาจารย์ เราอย่าทิ้งกันนะ นี้นักปราชญ์กับนักปราชญ์ เราอย่าทิ้งกันนะ

พระสารีบุตรไปเห็นพระอัสสชิเดินบิณฑบาตอยู่ กิริยา เห็นไหม ถ้าจิตใจเป็นธรรม มันออกมาใจ ออกมาจากใจ มันนุ่มนวล คุณาเคารพบุชา เดินตามไปนะ นี้อะเลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง บิณฑบาตเป็นวัตร แต่การบิณฑบาตนั้นมันนำเคารพบุชา การบิณฑบาตนั้นมันไปสะท้อนใจ พระสารีบุตร ตามพระอัสสชิไปนะ พระอัสสชิบิณฑบาตเสร็จแล้ว ฉันทเสร็จแล้วพระสารีบุตรถึงเข้าไปถาม “ท่านบวชจากใครมา”

“โ้อ! เราบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างไร”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ทุกอย่างมันต้องมีที่มาที่ไป แม้แต่การนั่งอยู่นี้ การนั่งอยู่นี้เกิดมาจากไหน เกิดมาจากไหนก็บอกเกิดมาจากพ่อจากแม่ไง แล้วโ้อที่พ่อแม่เขาเป็นหมัน เขาไม่มีลูกล่ะ แล้วที่เขามีลูกยากล่ะ นั่นก็พ่อแม่เหมือนกัน เขาอยากมีลูกจะเป็นจะตายเขาไม่มี อ้าว! แล้วเราว่าเกิดจากพ่อจากแม่ไง

พ่อแม่ กามคุณ ๕ กามที่เป็นคุณ ถ้าอยู่ในศีลในธรรม แต่เนี่เวลาเกิด จิตเรามาเกิด ปฏิสนธิจิต เวลาจิตมันมาเกิด ปฏิสนธิในใจ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ เวลาเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม เกิดในโอปปาติกะ กำเนิด ๔ จิตนี้มันต้องเวียนว่ายตายเกิดไปธรรมชาติของมัน ธาตุรู้ ความรู้สึกนี้ฆ่าไม่ได้ ใครทำลายความรู้สึกอันนี้ไม่ได้ ไม่มีใครทำลายความรู้สึกอันนี้ได้

แต่มรรคญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาความรู้สึกนี้แปรเป็นมรรค แล้วเอาความรู้สึกนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เราหว่าน เราไถของเราทั้งวันทั้งคืนเลย เราหว่าน เราไถ เราทำตลอดเลย เราไถเข้าไปในหัวใจของเรา เราไถเข้าไปในสัจจะความจริง ไถเข้าไปในปฏิสนธิจิต ไถจนมันสะอาดบริสุทธิ์ ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์แล้วมันจะไปไหนล่ะ

ที่มันมานั่งอยู่นี้เพราะกรรมดิณะ คนเราทุกคนต้องทำกรรมดี-กรรมชั่วมา เวลาวาระมันตกที่ดีมันก็ดี เวลาวาระมันตกล่ะ กรรมนี้เป็นอนิจจัง กรรมนี้เป็นความจริง แล้วแก้กรรมๆ แก้อย่างไร แก้ตรงไหน มึงไปแก้อดีตชาติได้หรือ มึงแก้ไม่ได้หรอก ถ้าแก้กรรม นั่งสมาธิภาวนามรรคนี้เข้าไปแก้ ล้วงพื้นทั้งอดีตและอนาคต ล้วงพื้นทั้งดีและชั่ว

สิ่งที่เป็นความชั่วเคยกระทำมา กรรมมันจะให้ผลไปข้างหน้า ความดีมันก็จะให้ผลของมันไป แต่ปัจจุบันนี้เราก็ทำกรรมเหมือนกัน การนั่งสมาธิภาวนา ทำมาหากินเราก็สร้างเวรสร้างกรรมของเราไป นั่งสมาธิภาวนา เวลาธรรมมันเกิด นี่มรรคมันเกิด เวลาที่มันเจ็บมันปวด มันทุกข์มันยาก เวลาว่าถ้ามันสุขหนอๆ มันสุขหนอมันมาจากไหนล่ะ มันต้องมีสิ โฟมันลูกโซนอยู่นี่ ใครชักฟืนชักไฟ ใครชักเชือกออกจากกองไฟนั้น กองไฟนั้นจะเบาบางลง ใครดับไฟนั้นได้ ไฟนั้นจะดับสนิท ใครมีสติปัญญาเล็กน้อยขนาดไหน นี่ก็หัวใจของเรา ใครทำได้มากน้อยขนาดไหน เห็นไหม ฟังธรรมๆ ตรงนี้

ทำบุญกุศลมันเป็นเรื่องระดับของท่าน ท่าน ศील ภาวนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการนะ จะเทศนากับคฤหัสถ์ เทศน์อนุปพุททิกถา คือให้เขาเสียสละทาน คือมันต้องเตรียมพร้อมหัวใจ เตรียมพร้อมดิน ถ้าดินมันได้ฟืนฟูดินแล้วมันจะปลุกต้นไม้ขึ้น ถ้าดินมันไม่ฟืนฟูดิน เทศน์ไปก็ไม่มีประโยชน์หรอก “เฮ้อ! หลวงพ่อกินข้าวเถอะ อย่าพูดเลย หลวงพ่อก็เหนื่อย ผมฟังก็เบื่อ จะได้จบๆ กันเสียที”

มันไม่ฟังหรอก แต่ถ้ามันฟืนฟูดินขึ้นมาแล้ว ดินมันฟืนฟูดินแล้วมันต้องการเมล็ดพันธุ์นะ ถ้าเมล็ดพันธุ์มันปลุกไม่ได้ ถ้ามีเมล็ดพันธุ์ มันปลุกลงไปดินแล้วมันจะเติบโต เห็นไหม อนุปพุททิกถา ให้ระดับของท่านปรับปรุงหัวใจของเขา ถ้าใจเขาพร้อมแล้วพระพุทธเจ้าจะเทศน์อริยสัจ

อริยสัจคืออะไร? ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์คือสัจจะ ทุกข์คือความจริง พุดถึงความจริงในหัวใจของเรา แต่ความจริงของเราไม่เห็น เราจะเอาแต่ความสุข เราต้องการแรงปรารถนานั้นค้นหาทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเราเอาความจริงนะ มันจะเกิดขึ้นมาจากเหตุ จากการกระทำ จากเรา

รู้ไว้ จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราหว่าน เราไถ เราไถตลอดเลยใจนี้ เราดู เราแล เราพิจารณา มัน เราทำมาตลอดเลย เห็นไหม

จะบอกว่าหน้าที่การงานทางโลกเราก็ขวนขวายของเรา พระที่บวชแล้ว ถ้าเขามีสติมีปัญญาของเขา เขาก็จะหาอัตตสมบัติ สมบัติของหัวใจ สมบัติที่เป็นสมบัติของพระ ถ้าสมบัติของพระ พระค้นหาสมบัติอันนี้ได้ ถ้าสมบัติอันนี้นะ “จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง”

ใจดวงหนึ่งไม่มีทรัพย์ ไม่มีสมบัติ ไม่มีสิ่งใดเลย จะเอาอะไรไปให้เขา ถ้าจะให้เขาก็กั้วมา กั้วพระไตรปิฎกมา ใจ สึกขามา เล่าเรียนมา กั้วมา แล้วก็ไปสอนเขา กั้วมาเสียดอกเบี้ย กั้วมาไม่ใช่สมบัติของเรา กั้วมาเดี๋ยวก็ลืม

แต่ถ้ามันเป็นสมบัติของเรา เห็นไหม “จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง” เอวัง